

Γράφει ο Θεόδωρος Μεγαλοικονόμου

Η όλη συζήτηση, οι μαρτυρίες, η έρευνα, τα όποια πορίσματα κλπ, αναφορικά με την στυγερή δολοφονία του άοπλου νεαρού ρομά Νίκου Σαμπάνη από όργανα της αστυνομίας, που αναδεικνύουν, για μια ακόμη, πολλοστή φορά, την ασύδοτη και αχαλίνωτη δράση των αστυνομικών, έχουν σίγουρα τη σημασία τους (για την καταδίκη των ενόχων και την ανάδειξη της βαρβαρότητας του μηχανισμού τον οποίο υπηρετούν), αλλά δεν θάπρεπε, κατά τη γνώμη μας, το υπόρρητο αίτημα (και έτσι η πολιτική στόχευση) να είναι, απλώς, μια «καλή αστυνομία».

Η αστυνομική βία, πολύ συχνά όλο και πιο δολοφονική, έχει να κάνει με την ίδια τη φύση του αστυνομικού σώματος ως ενός εκ των ενόπλων σωμάτων του κράτους (το άλλο είναι ο Στρατός) στη λειτουργία τους για την, με κάθε τρόπο, επιβολή της «Κοινωνικής Τάξης» – αυτής που ανταποκρίνεται στα συμφέροντα της κυρίαρχης καπιταλιστικής τάξης.

Όταν μιλάμε για «Κοινωνική Τάξη», δεν αναφερόμαστε σε μια παραδεισένια κατάσταση που απειλείται από τη βία όσων «αποκλίνουν» από την τήρηση των κανόνων της. Ποιος είναι αυτός ο οποίος, όταν μιλάμε για «Κοινωνική Τάξη», διασφαλίζει (στην πραγματικότητα επιβάλλει), στη βάση ποιών αρχών και αξιών, ότι «το καθετί είναι στη θέση του», «διευθετείται, ρυθμίζεται και κυβερνάται κατά τον κανόνα του» και «επιτελεί την καθορισμένη λειτουργία του»; Ότι ας πούμε, το να κλέψεις από κάπου μια τυρόπιτα (ή και να κάνεις κάτι ακόμα πιο σοβαρό) γιατί είσαι στο κοινωνικό περιθώριο, είσαι άστεγος και πεινάς, είναι παράβαση της «Τάξης», ενώ το να μεταφέρεις με πλοίο τόνους ναρκωτικών και να έχεις, ταυτόχρονα, . αναγνωρισμένη, υψηλή κοινωνική θέση, ΜΜΕ κλπ, ή να έχεις υψηλή κυβερνητική θέση και να τα «παίρνεις» από φαρμακευτικές εταιρείες, είναι «κανονικό» – το «κανονικό» που κυβερνά;

Όπως χαρακτηριστικά αναφέρει ο Zygmunt Bauman, «κάθε μοντέλο Τάξης, οι κανόνες του οποίου είναι έκφραση μιας ορισμένης κοινωνικής ομάδας, είναι εκ προοιμίου επιλεκτικό: απαιτεί την απομόνωση, τον διαχωρισμό, την εκτομή των μερών εκείνων της ανθρώπινης πρώτης ύλης που είναι ακατάλληλα για την εν λόγω Τάξη: αυτών, δηλαδή, που δεν μπορούν ή δεν τους επιτρέπεται να χωρέσουν σε κάποια γωνιά της. Είναι αυτά τα 'αταίριαστα' μέρη που προβάλλουν ως 'απόβλητα' και, ως τέτοια, διακριτά από τα 'χρήσιμα'».

Επομένως, είναι η ίδια η συγκρότηση της «Κοινωνικής Τάξης» που περιέχει τη βία και τον εξαναγκασμό ως συστατικό της στοιχείο.

Και όσο μεγαλύτερη είναι η αναντιστοιχία ανάμεσα στους «κανόνες και τις ανάγκες» (κανόνες οι οποίοι υποτίθεται ότι υπάρχουν για την ρύθμιση της ικανοποίησης των αναγκών), όσο πιο στενά και ασφυκτικά είναι τα περιθώρια που αφήνουν για την ικανοποίηση των αναγκών του καθενός, τόσο περισσότερο οι κανόνες που υποστηρίζουν την εν λόγω «Κοινωνική Τάξη» λειτουργούν για το βίαιο αποκλεισμό όσων δεν χωρούν στην «Τάξη» αυτή.

Κανόνες, ρυθμίσεις, απαγορεύσεις, καταπίεση. Διακρίσεις ταξικές, διακρίσεις φυλής, φύλου, εθνότητας, σεξουαλικού προσανατολισμού, κοινωνικών ρόλων, ταπεινωτική μεταχείριση διαφόρων ειδών, ανεργία και επισφαλής εργασία, ακραία υλική στέρηση. Αυτά είναι τα συστατικά της κυρίαρχης κανονικότητας για τους πολλούς σ' αυτή την κοινωνία. Αυτή είναι η «Κοινωνική Τάξη» για την οποία έχει συγκροτηθεί για να

διαφυλάσσει η αστυνομία.

Εν προκειμένω, και με αφορμή την δολοφονία του Νίκου, θάπρεπε να ξανασκεφούμε τι έχει κάνει η κυρίαρχη εξουσία, η οποία κυβέρνηση κι αν την διαχειρίστηκε (και όχι μόνο στην Ελλάδα), για την κοινωνική ένταξη των ρομά (τονίζουμε, κοινωνική ένταξη και όχι αφομοίωση), ενός πληθυσμού που ήταν από τις κατ' εξοχήν επιλογές για εξόντωση στα στρατόπεδα συγκέντρωσης της ναζιστικής Γερμανίας και που εξακολουθούν να είναι από τους βασικούς στόχους του θεσμικού ρατσισμού που διακρίνει το κράτος σε όλες τις πτυχές του, με πρώτη απ' όλες την αστυνομία; Μόνο κάποια κοινοτικά κονδύλια διαχείρισης του προβλήματος, κατασπαταλημένα από διάφορες «γνωστές και μη εξαιρετέες» ΜΚΟ. Έχουμε να κάνουμε με μια καθημερινή κρατική δολοφονία που αφορά τις ζωές χιλιάδων ρομά.

Είναι για την επιβολή αυτής της κανονικότητας, των όρων που την συγκροτούν και την καταστολή των ποικίλων αντιστάσεων που την αμφισβητούν, που υπάρχει η αστυνομία.

Η δολοφονία του Νίκου δεν αφορά τα συνήθη που λέγονται σ' αυτά τα συμβάντα (όπως, πχ, την περίοδο της δολοφονίας του Αλέξη Γρηγορόπουλου από τον Κορκονέα) περί «μη καλής επιλογής», ή «μη κατάλληλη εκπαίδευσης» κλπ, του προσωπικού. Ή ότι το ξεσάλωμα των μπάτσων που έφερε το πέρασμα του Χρυσοχοΐδη από το Υπουργείο ΠροΠο, όπως και τώρα του (άξιου διαδόχου του ως προς αυτό) Θεοδωρικάκου, είναι απλώς παρεκκλίσεις από την κανονική λειτουργία του σώματος. Όταν μάλιστα, αυτό το ξεσάλωμα είναι διάχυτο και εμφανές σε όλες τις ομάδες των διαφόρων σωμάτων της αστυνομίας που περιπολούν ασφυκτικά σε διάφορα σημεία, γειτονιές κλπ, της πόλης. Με ετοιμότητα για τον άμεσο έλεγχο, συνοδευόμενο από χυδαία, απαξιωτική και απανθρωποποιητική συμπεριφορά, όποιου απλώς περνάει στο δρόμο και έχει το προφίλ του μετανάστη, του νεολαίου με μακριά μαλλιά, γένια, ντύσιμο (ως, δυνάμει, αναρχικού, ακροαριστερού κλπ).

Η δολοφονία του Νίκου, όπως όλες που διαπράττουν οι αστυνομικοί, έχουν να κάνουν με την «κοινωνική τους αποστολή», με την ενστάλαξη των αρχών και των αξιών που συνδέονται και συνοδεύουν τους στόχους και τον ρόλο της αστυνομίας. Δεν πρόκειται για παράβαση των κανόνων της υπηρεσίας, αλλά για υπακοή και προσαρμογή σε ό,τι επιτάσσει η εκτέλεση της αποστολής. Μιας αποστολής που την διαπερνούν αντιλήψεις όπως το να θεωρούν τον ρομά, όπως και τον μετανάστη και τον πρόσφυγα, ως «κάτι λιγότερο από άνθρωπο», τον απεργό και τον διαδηλωτή ως έναν «εχθρό της δημόσιας τάξης και της κυκλοφορίας». Κι ας μην ξεχνάμε ότι μεγάλο ποσοστό των υπηρετούντων στα διάφορα σώματα της αστυνομίας ήταν (και είναι) ψηφοφόροι της Χρυσής Αυγής, όπως είχε φανεί στο παρελθόν από τις κάλπες διαφόρων εκλογικών τμημάτων όπου ψήφιζαν μαζικά αστυνομικοί.

Είναι αυτή η κουλτούρα, η πολιτική τοποθέτηση των πιο πολλών του σώματος, η εκπαίδευση που τους γίνεται, η λειτουργία τους σε μian εξουσιαστική και κατασταλτική σχέση με τους «από κάτω», ο ρατσισμός και η αφήφηση των δικαιωμάτων και της ανθρώπινης υπόστασης του «άλλου», που «έρχονται να δέσουν» μεταξύ τους με τρόπο που κάνει την δολοφονία εν ψυχρώ μια «κανονικότητα του επαγγέλματος».

Ας σκεφτεί κανείς τι θα γινόταν, ποιες θα ήταν οι αντιδράσεις του κάθε Θεοδωρικάκου, αν οι μπάτσοι είχαν κάνει ένα «πραγματικό», γι' αυτούς, λάθος εκείνη την ημέρα, και από υπερβάλλοντα ζήλο, επειδή δεν είδαν καλά, είχαν σκοτώσει ένα νέο, γιο, συγγενή κάποιου εκ των «από πάνω», που θα έτρεχε με υπερβολική ταχύτητα και που οι φρουροί της «Τάξης» θα είχαν παρεξηγήσει.

Συμπερασματικά, καθώς μάλιστα τα πράγματα θα γίνονται όλο και χειρότερα, καθώς η κοινωνική κρίση πρόκειται να επιδεινωθεί ακόμα περισσότερο, η κρατική καταστολή θα πάρει πολύ μεγαλύτερες διαστάσεις και η αστυνομία θα γίνει ακόμα πιο δολοφονική, είναι σημαντικό να δούμε και ανάλογα να πράξουμε:

-ότι η αστυνομία δεν μεταρρυθμίζεται και δεν εξανθρωπίζεται.

-ότι μόνη λύση, όσο κι αν φαίνεται ουτοπική, είναι η διάλυσή της, όπως και όλων των ένοπλων σωμάτων του καπιταλιστικού κράτους.

-ότι η πολιτική στόχευση πρέπει να είναι αυτή, συνδεδεμένη με την στόχευση για μια άλλη κοινωνία, όσο κι αν ο δρόμος φαίνεται, και είναι, μακρύς και δύσβατος.

-αλλά «άλλη λύση» και, προπαντός, «ειρηνικός δρόμος», δεν υπάρχει.

31/10/21

Θ. Μεγαλοικονόμου